

8. december 2010

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af rådhuset i Aalborg
Kommune den 23. marts 2010

ENDELIG

J.nr. 2010-0520-1601/PK

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	2
2.	Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger	3
3.	Generelle forhold vedrørende Aalborg Kommunes rådhus	5
4.	Tilgængelighedsforholdene.....	6
4.1.	Handicapparkering ved Borgmesterens Afdeling/Borgerservice	6
4.2.	Borgmesterens Afdeling (Boulevarden 13)	11
4.2.1.	Indgang C	11
4.2.2.	Trappelifter og elevator	13
4.2.3.	Handicaptoliet.....	17
4.2.4.	Kantinen	20
4.3.	Borgerservice (Rantzausgade 4)	20
4.3.1.	Indgangsparti (fra parkeringspladsen)	21
4.3.2.	Alternativt indgangsparti (fra Rantzausgade).....	23
4.3.3.	Selve borgerservicelokalet	24
4.3.4.	Handicaptoliet i Borgerservice	28
4.4.	Byrådssalen og foredragssalen.....	31
4.4.1.	De ydre adgangsforhold og parkering.....	31
4.4.2.	Indgangsparti.....	33
4.4.3.	Byrådssalen.....	34
4.4.4.	Foredragssalen	35
4.4.5.	Handicaptoliet.....	36
5.	Opfølgning.....	37
6.	Underretning	38

1. Indledning

Efter § 7, stk. 1, i ombudsmandsloven (lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter lovens § 18 kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Folketingets Ombudsmand foretager løbende inspektioner af offentlige institutioner, f.eks. fængsler, arresthuse, psykiatriske afdelinger og sociale bosteder.

Folketinget vedtog den 2. april 1993 beslutningsforslag nr. B 43 om ligestilling og ligebehandling af mennesker med handicap med andre borgere. Folketinget bad ved beslutningen Folketingets Ombudsmand om at "følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandens kompetence".

Folketingets Ombudsmands håndtering af spørgsmålet om ligebehandling af mennesker med handicap består i behandling af klager fra borgere eller handicaporganisationer. Derudover iværksætter Folketingets Ombudsmand af egen drift undersøgelser på området. Generelle initiativer er taget i forhold til en række ministerier og styrelser samt nogle kommuner. Herudover er der etableret et løbende samarbejde med Center for Ligebehandling af Handicappede og Danske Handicaporganisationer.

Folketingets Ombudsmand foretager som en del af den virksomhed der primært vedrører mere generelle forhold, inspektioner af nogle offentlige bygninger særligt med handicaptilgængelighed for øje. Inspektionerne skal omfatte bygningernes tilgængelighed for alle brugere af bygningerne. Formålet med inspektionerne er dels generelt at følge udviklingen på området for tilgængelighed for mennesker med handicap og derved indvinde erfaringer vedrørende det mere generelle arbejde på området, dels i konkrete tilfælde at påpege fejl og mangler hvor det er nødvendigt. I dette formål ligger tillige et ønske om – i overensstemmelse med den nævnte folketingsbeslutning – at skabe opmærksomhed om området.

Som et led i denne virksomhed foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere den 23. marts 2010 inspektion af rådhuset i Aalborg Kommune. Til stede under inspektionen var kommunens ledende arkitekt, en rådstuetjener og – for så vidt angår inspektionen af Borgerservice – lederen af Borgerservice.

Til at bistå mig under inspektionen havde jeg en kørestolsbruger – formanden for Vordingborg Kommunes handicapråd. Den pågældendes tilstedeværelse under inspektionen bidrog i høj grad til at anskueliggøre tilgængelighedsforholdene.

Aalborg Kommunes rådhus blev – sammen med rådhuset i Mariagerfjord Kommune (Hadsund) som jeg inspicerede senere den samme dag – bl.a. udvalgt som genstand for inspektion ud fra kriterier vedrørende betydningen af tilgængelighed for borgere med handicap og rådhusenes repræsentativitet for tilsvarende offentlige bygninger.

Inspektionen bestod af en indledende samtale med de nævnte repræsentanter fra Aalborg Kommune, en rundgang i (flere af) rådhusets afdelinger og en afsluttende samtale. Ruten under rundgangen var, inden inspektionen fandt sted, blevet tilrettelagt efter mit valg efter nærmere forslag fra Aalborg Kommune.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Aalborg Kommune til eventuelle bemærkninger om faktiske forhold som den foreløbige rapport måtte give anledning til. Aalborg Kommune er i e-mail af 18. november 2010 fremkommet med en sådan enkelt bemærkning som er indarbejdet i denne rapport.

2. Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger

Siden den 1. februar 1978 har der i byggelovgivningen (herunder i bygningsreglementet fra 1977) været fastsat handicapkrav med det formål at sikre at bebyggelserne kan benyttes af alle, også af personer der – midlertidigt eller permanent – har gangbesvær eller må benytte kørestol, eller hvis orienteringsevne på anden måde er nedsat. I de senere bygningsreglementer er der kommet yderligere krav der generelt tilgodeser bygningers tilgængelighed.

De nugældende regler for handicaptilgængelighed følger af byggeloven (lovbekendtgørelse nr. 452 af 24. juni 1998 med senere ændringer) med tilhørende bygningsreglement. På tidspunktet for inspektionen gjaldt Bygningsreglement 2008 (BR08). Bygningsreglement 2010 (BR10) er trådt i kraft den 30. juni 2010 med en overgangsperiode frem til og med den 30. december 2010. Ændringerne i BR10 i forhold til BR08 angår navnlig krav til energiforbrug/-forbedringer. Jeg har i det følgende valgt at henvise til BR08. Der er endvidere regler for handicaptilgængelighed i bekendtgørelse nr. 1250 af 13. december 2004 om tilgængelighedsforanstaltninger i forbindelse med ombygninger i eksisterende byggeri (ligeledes med senere ændringer som følge af udstedelse af BR08).

BR08 og BR10 indeholder ligesom (og i videre omfang end) Bygningsreglement 1995 specifikke bestemmelser som skal sikre at bygninger er tilgængelige for mennesker med handicap. Kravene i bygningsreglementet gælder:

- ved opførelse af ny- eller tilbygninger (byggelovens § 2, stk. 1, litra a)
- ved ombygninger eller anvendelsesændringer som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser (byggelovens § 2, stk. 1, litra b og c).

Hertil kommer at bestemmelserne i den ovenfor nævnte bekendtgørelse (nr. 1250/2004) gælder ved ombygninger af offentligt tilgængelige bygninger og erhvervsbyggeri til service og administration i de tilfælde hvor ombygningen ikke er væsentlig i henhold til byggelovens § 2, litra b. Bekendtgørelsen indeholder krav om

- etablering af handicapparkeringspladser
- niveaufri adgang til bebyggelsen
- indretning af handicaptoliet og
- installation af elevator

(bekendtgørelse nr. 1250/2004 er udstedt i medfør af byggelovens § 4 B der blev indsat i loven i medfør af lov nr. 484 af 9. juni 2004 om ændring af byggeloven. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2005).

Kravene i bekendtgørelsen der som nævnt gælder for mindre (ikke væsentlige) ombygninger, gælder dog ikke uanset hvilke omkostninger der er forbundet med de nævnte tilgængelighedsforanstaltninger. I bekendtgørelsens § 4, stk. 1 og § 5 er der fastsat en maksimumsgrænse for de økonomiske omkostninger til de tre førstnævnte tilgængelighedsforanstaltninger. Overstiger omkostningerne maksimumsgrænsen (udgifterne til de nævnte tilgængelighedsforanstaltninger målt i forhold til de øvrige ombygningsomkostninger), bortfalder kravene. Der er i § 4, stk. 2, en særlig maksimumsgrænse for udgifterne til installation af elevator.

Aalborg Rådhus består ikke af en enkelt bygning, men af flere bygninger i byens centrum. Hovedbygningen ligger på Boulevarden (nr. 13) i Aalborg. Kun Medborgerhuset, der bl.a. huser Aalborg Kommunes byrådssal, er opført efter 1977, og rådhusbygningerne er således – med undtagelse af Medborgerhuset – ikke (direkte) omfattet af bestemmelserne i bygningsreglementet.

Ved ombudsmandens undersøgelse af om der i offentlige bygninger og lignende er handicaptilgængelighed, kan ombudsmanden undersøge om de omtalte handicapkrav i byggelovgivningen er iagttaget.

Ombudsmandens grundlag for at bedømme et forhold er imidlertid i et vist omfang mere vidtgående end hvad der i almindelig forvaltningsretlig terminologi betegnes som "gældende ret"; i dette tilfælde byggelovgivningens tilgængelighedskrav. Ombudsmanden har således også mulighed for at anlægge mere overordnede humanitære eller medmenneskelige betragtninger i sin bedømmelse af et forhold. Ombudsmandens vurdering er i den forbindelse præget af krav om hensynsfuld og menneskeværdig behandling af borgerne. Den nævnte vurdering er i høj grad inspireret af 1) folketingsbeslutningen af 1993, 2) FN's standardregler om lige muligheder for handicappede mv. og FN's handicapkonvention, 3) Statens Byggeforskningsinstituts anbefalinger (SBI-anvisning 216), 4) Dansk Standard 105 – Udearealer for alle – og 5) Dansk Standard DS 3028:2001 – Tilgængelighed for alle – (som er udarbejdet af Dansk Standard i samarbejde med bl.a. det tidligere By- og Boligministerium og forskellige handicaporganisationer).

Byggelovgivningens tilgængelighedskrav er som udgangspunkt ikke tillagt tilbagevirkende kraft. Som led i det udvidede bedømmelsesgrundlag, som jeg har nævnt ovenfor, har ombudsmanden imidlertid i et vist omfang også mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om tilgængelighed i bygninger der var opført på det tidspunkt da byggelovgivningens tilgængelighedskrav trådte i kraft.

Generelt er det således på dette område min opfattelse at det så vidt muligt må tilstræbes at det i offentlige bygninger med almindelig publikumssøgning er muligt for mennesker med handicap (og personer med midlertidig nedsat bevægelses- eller orienteringsevne) at komme ind og blive betjent på linje med andre borgere.

3. Generelle forhold vedrørende Aalborg Kommunes rådhus

Det var ikke praktisk muligt at lade inspektionen omfatte samtlige de bygninger som kommunens administration råder over, og hvor kommunens borgere kan tænkes at møde op. Inspektionen blev derfor begrænset til de bygninger hvor borgerne særligt kommer eller bør kunne komme: byrådssalen, repræsentationslokaler og kommunens borgerserviceafdeling.

Rådhusets hovedbygning ligger som nævnt på Boulevarden 13. Denne bygning og de tilstødende (og omkringliggende) bygninger, herunder flere med adresse på Rantzausgade, rummer borgmesterens afdeling (med en særlig indgang C) med kommunens repræsentationslokaler og rådhuskantinen. Dertil kommer kommunens borgerserviceafdeling (med adressen Rantzausgade 6) ligeledes med en særlig (niveaufri) indgang. Boulevarden nr. 13 er opført i 1913 og renoveret i 1940.

Aalborg Kommunes medborgerhus, der ud over kommunebiblioteket rummer kommunens byrådssal og en foredragssal, er opført i 1980 og er derfor omfattet af reglerne i det første bygningsreglement (Bygningsreglement 1977).

4. Tilgængelighedsforholdene

Aalborg Kommunes hjemmeside giver ved en søgning på "tilgængelighed" 438 resultater – fortrinsvis henvisninger til byggelovgivningens forskellige regler. Ved en søgning på ordet "handicap" opnås bl.a. en henvisning til kommunens handicappolitik (2008) der bærer følgende yderligere overskrift: "– mere end en hensigtserklæring".

Det fremgår af handicappolitikken, der består af 6 fokuspunkter, og som tager udgangspunkt i "det hele menneske" og "det gode liv", at der udarbejdes en årlig opfølgning på kommunens handicappolitik i forbindelse med budgetlægningen.

Jeg beder Aalborg Kommune om at sende mig en kopi af de to seneste opfølgninger. Jeg beder endvidere om oplysning om de seneste væsentlige resultater af kommunens erklærede aktive handicappolitik, medmindre disse fremgår af opfølgningerne.

Hvad indholdet af kommunens hjemmeside i øvrigt angår – bl.a. oplysninger om de nævnte særlige indgange til Borgerservice og borgmesterens afdeling – henviser jeg til pkt. 4.2 nedenfor.

4.1. Handicapparkering ved Borgmesterens Afdeling/Borgerservice

Mellem Boulevarden og Rantzausgade (og bag ved Boulevarden 13) er der en større offentlig parkeringsplads som ikke kun er forbeholdt gæster til rådhusets forskellige afdelinger. Der er indkørsel fra såvel Boulevarden som Rantzausgade.

Der er to forskellige steder på parkeringspladsen indrettet handicapparkering: I et hjørne umiddelbart uden for en af de to indgange til Borgerservice (en enkelt plads) og midt på parkeringspladsen tættest på indkørslen fra Boulevarden (to pladser). Den førstnævnte plads er placeret i hjørnet for enden af den række der starter ved indkørslen til parkeringspladsen fra Rantzausgade, og de to sidstnævnte pladser er placeret i anden række regnet fra indkørslen fra Boulevarden.

Illustration 1 – Handicapparkeringspladser ved indkørsel fra Boulevarden

BR08, kapitel 2.6.2, stk. 3, lyder således:

”Ved udformningen af parkeringspladser skal et passende antal parkeringspladser udformes, så de kan anvendes af personer med handicap.

...”

Denne bestemmelse er en videreførelse fra de tidligere regler.

Det er under alle omstændigheder kommunens ansvar at det fornødne antal handicapparkeringspladser effektivt er til rådighed på relevante områder og til enhver tid. Dette indebærer at antallet af pladser må afpasses med behovet, at det effektivt skal sikres at de faktisk er til rådighed for mennesker med handicap, og at pladserne har en placering på området som er hensigtsmæssig for brugerne.

Jeg bad under rundgangen kommunens repræsentanter om at oplyse om de tre handicapparkeringspladser er tilstrækkelige til at opfylde behovet hvilket jeg – naturligt nok – ikke umiddelbart kunne få et klart svar på.

Jeg noterede mig under inspektionen at handicapparkeringspladsen i hjørnet ved Borgerservice også vil kunne bruges af borgere med ærinde i Afdelingen for Sundhed og Bæredygtig Udvikling som ligger lige ved siden af Borgerservice. Jeg noterede mig endvidere at denne plads var optaget (næsten) hele tiden i det tidsrum som inspektionen af Borgerservice varede; muligvis af en borger med ærinde i den nævnte afdeling (for sundhed mv.).

Umiddelbart synes behovet for handicapparkeringspladser for borgere med ærinde i Borgerservice og Afdelingen for Sundhed og Bæredygtig Udvikling ikke at være opfyldt med denne ene plads.

Det mulige behov for yderligere handicappladser på dette sted understreges af at parkering på den nævnte handicapparkeringsplads i hjørnet ved Borgerservice er tidsbegrænset (én time).

Jeg bemærker i tilslutning til drøftelserne under rundgangen at det følger af § 11, stk. 2, i bekendtgørelse 465/2005 om parkeringskort for personer med handicap at de generelle lempelser i bekendtgørelsen om tidsbegrænset parkering ikke gælder i et sådant tilfælde – tidsbegrænsningen på én time skal altså i dette tilfælde forstås helt bogstaveligt.

Jeg går under henvisning til det som jeg har anført, ud fra at kommunen – hvis det ikke allerede er sket på baggrund af drøftelserne under inspektionen – vil undersøge om behovet for handicapparkeringspladser i almindelighed er dækket med de tre eksisterende pladser, og om behovet for pladser i særdeleshed er dækket med den ene plads i hjørnet ved indgangen til Borgerservice. Jeg sigter her til besøgende med ærinde i såvel Borgerservice som Afdelingen for Sundhed og Bæredygtig Udvikling.

Hvis behovet skulle vise sig ikke at være dækket, går jeg ud fra at kommunen vil etablere en yderligere handicapparkeringsplads ved siden af den allerede eksisterende plads i hjørnet ved indgangen til Borgerservice.

Jeg beder kommunen om at oplyse mig om resultatet af kommunens undersøgelser og overvejelser.

Det eventuelle behov for yderligere handicapparkeringspladser foran indgangen til Borgerservice understreges også af at det ikke er muligt, fra indgangen til Borgerservice, at få øje på de yderligere to handicapparkeringspladser som findes på parkeringspladsen. Jeg henviser til at de højsiddende skilte der markerer eksistensen af de to yderligere pladser, jf. illustrationen ovenfor, kun har tekst på den ene side (mod Boulevarden) – og altså er uden tekst på bagsiden (mod Rantzausgade). Den kørestolsbruger som oplever at den ene parkeringsplads i hjørnet ved Borgerservice er optaget, vil derfor ikke herfra kunne se at der rent faktisk er disse to yderligere muligheder for handicapparkering på pladsen.

Jeg går ud fra at dette problem vil blive inddraget i de generelle overvejelser som er nævnt nedenfor.

Ifølge pkt. 1.2.11 i DS 105 – Udearealer for alle, bør handicapparkeringspladser placeres tættest muligt ved indgangen, ideelt i højst 30 meters gangafstand.

Fra handicapparkeringspladsen i hjørnet ved Borgerservice og til indgangen er der mindre end 10 meter.

Dette har jeg noteret mig.

Fra de to handicapparkeringspladser midt på parkeringspladsen og til henholdsvis Borgerservice og indgang C til borgmesterens afdeling med kommunens repræsentationslokaler (se nærmere om denne indgang nedenfor) er der mere end 30 meter.

Jeg går ud fra at dette forhold vil blive inddraget i de generelle overvejelser nævnt nedenfor.

De tre parkeringspladser er, udover med et kørestolspiktogram på vejbanen, markeret med skilte sådan som det (delvist) fremgår af illustrationen ovenfor.

Bortset fra det forhold som jeg har nævnt ovenfor (den grå bagside), er skiltningen tilfredsstillende. Tilsvarende gælder den niveaufri adgang fra handicapparkeringspladsen i hjørnet ved indgangen til Borgerservice.

Som berørt ovenfor, er der imidlertid nogle mere generelle problemer knyttet til placeringen af de to handicapparkeringspladser midt på parkeringspladsen. Af generelle problemer kan nævnes det forhold at en kørestolsbruger på grund af de to parkeringspladsers placering – uanset hvor i rådhuset brugerens ærinde er – er tvunget til at færdes på kørebanen mellem de kørende. Jeg henviser til placeringen af "fødevejen" til parkeringspladsen i forhold til det sted hvor de nævnte to pladser er placeret. Jeg henviser endvidere til at det fortov som ligger tæt på de to handicapparkeringspladser, dels er svært at komme op på og ned fra for en kørestolsbruger (fordi der ingen kantstensramper er), dels kun bringer den pågældende kørestolsbruger et stykke af vejen (dette gælder især de kørestolsbrugere som ønsker at benytte sig af indgang C til borgmesterens afdeling).

I tilknytning til det som jeg har anført ovenfor, bemærker jeg at "de kørende" som er nævnt ovenfor, også omfatter bilister som ikke har til hensigt at parkere på parkeringspladsen, men som benytter denne som en smutvej til området ved Rantzausgade, og som derfor alt andet lige kører hen over parkeringspladsen med en højere fart end de bilister der søger efter en parkeringsplads.

Det er min opfattelse at forholdene for brugerne af de nævnte tre handicapparkeringspladser vil kunne gøres bedre og mere sikre hvis indretningen af parkeringspladsen, og eventuelt også adgangen hertil, gennemtænkes på ny.

Jeg henstiller derfor til Aalborg Kommune (også) at overveje disse mere generelle forhold nærmere. Og jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling fører til.

I vejledningen til Bygningsreglement 2008 og i DS 3038:2001, pkt. 4.1, anbefales det at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 meter i bredden (og 5 meter i længden). Den normale bredde på en parkeringsplads er 2,5 meter. Gangareal og lignende kan efter DS 3038:2001's anbefalinger indgå i bredden hvis arealet er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. Til kassevogne anbefales 4,5 meter i bredden og 8 meter i længden.

Under inspektionen opmålte min medarbejder de tre handicapparkeringspladser til at være 3,5 x 5 meter. Den måde som pladserne er placeret på, gør dog at det – uanset den begrænsede størrelse – også er muligt for kørestolsbrugere med kassevogne at benytte sig af de tre pladser.

Pladsernes størrelse giver mig således ikke i sig selv grundlag for bemærkninger. Jeg går ud fra at længden og bredden af handicapparkeringspladserne vil indgå i Aalborg Kommunes generelle overvejelser som nævnt ovenfor.

Parkeringspladsen er ikke forsynet med ledelinjer eller lignende hjælp for stærkt svagsynede og blinde.

Jeg går ud fra at dette skyldes at svagsynede og blinde er tænkt at skulle bruge indgangen til borgmesterens afdeling fra Boulevarden, henholdsvis indgangen til Borgerservice fra Ranzausgade. Jeg beder for en ordens skyld Aalborg Kommune om at oplyse om det er rigtigt forstået.

4.2. Borgmesterens Afdeling (Boulevarden 13)

4.2.1. Indgang C

Den særlige indgang til borgmesterens afdeling for – bl.a. – kørestolsbrugere (indgang C) er placeret i det hjørne af parkeringspladsen som ligger diagonalt over for den tilsvarende indgang til Borgerservice. Mine medarbejdere og jeg så ikke noget skilt der viser vej til handicapindgangen. Denne særlige indgang ses heller ikke at være beskrevet eller omtalt på kommunens hjemmeside.

Jeg henstiller til kommunen at overveje på hvilken måde/hvilke måder brugerne af indgangen bedst kan orienteres om denne særlige indgangs eksistens – på stedet og på hjemmesiden – således at det er muligt for en kørestolsbruger at forberede et ærinde på kommunens rådhus hjemmefra.

Indgangen, som er en slags bagindgang til borgmesterens afdeling og en indgang for den del af rådhusets personale som vil benytte personalekantinen i afdelingens kælder, kan benyttes enten "lige på" eller via en rampe på langs af bygningen. Rampen er opført i mørkerøde mursten og belagt med kvadratiske, mørkegrå klinker. Ved rampens begyndelse er højdeforskellen forsøgt udjævnet med chaussésten hvilket har givet en temmelig ru og ujævn flade der, sammen med rampens hældning, vil kunne give problemer for en ældre og/eller svagelig kørestolsbruger.

Rampen er knap 1½ m bred; dette betyder at der er ca. 48 cm fra en fuldt åben dør til kanten af rampen.

Der er ingen former for værn mod parkeringspladsen foran selve indgangspartiet, men dog langs med rampen i øvrigt. Der er imidlertid ikke hjulværn der også bruges som afviserkant for (blinde)stokke.

Illustration 2 – Rampe ved Indgang C

Umiddelbart synes det problematisk for svagsynede at orientere sig. Hvis den pågældende vælger at bruge indgangen "lige på", er trinnet meget højt (ca. 20 cm). Problemet er særligt stort hvis/når en svagsynet forlader rådhuset ad denne udgang idet det høje trin ned til parkeringspladsens niveau forekommer umarkeret – dvs. at den naturlige markering som det forskellige materialevalg udgør, ikke er tilstrækkelig markant (der er farvemæssigt tale om grå/gråsort).

Jeg henstiller til kommunen at overveje om indgangspartiet kan indrettes på en mere hensigtsmæssig måde af hensyn til alle brugere – og herunder også svagsynede. Jeg tænker her også på det som jeg har anført ovenfor om værn og om overgangen fra kørebane til rampe.

Rampens hældning er 4,4 pct. (20 cm i højden og 4,5 m i længden).

Bygningsreglement 1995, pkt. 4.2.2, stk. 4, er sålydende:

"Stk. 4. Ramper må ikke udføres med større hældning end 1:20 (50 mm. niveau-forskel pr. meter) [svarende til 5 pct., min tilføjelse]."

Mine medarbejdere og jeg fik under rundgangen ikke spurgt hvornår rampen er opført.

Jeg har imidlertid noteret mig at rampen – uanset om den er ældre end bestemmelsen i bygningsreglementet eller ej – opfylder kravet i bestemmelsen.

Indgangsdøren er tung at åbne (blev målt til 4,5 kg), men døren er til gengæld forsynet med automatik hvilket er markeret med en tydelig knap på væggen på indgangsdørens højre side. Rampens bredde (mindre end 1,5 m) er på baggrund af den automatiske åbning uden væsentlig betydning.

Dørtrinnet er ca. 40 mm højt.

Ifølge DS 3028:2001, pkt. 4.4.12, (og bygningsreglement 2008 pkt. 3.2.1, stk. 3), må dørtrin maksimalt være 25 mm høje.

Ifølge Statens Byggeforskningsinstituts anvisning 216 bør man generelt undgå dørtrin i fælles adgangsveje, alternativt anvende forsænkede bundstykker.

Dørtrinnets højde vanskeliggør visse kørestolsbrugeres adgang til borgmesterens afdeling selv om døren åbner automatisk. Den begrænsede tilgængelighed som følger heraf, bør løses.

Jeg beder kommunen om at oplyse hvorledes problemet bliver løst.

Indgangspartiet (indgang C) giver mig ikke anledning til yderligere bemærkninger.

Det er efter det oplyste forholdsvist sjældent at denne særlige indgang bliver benyttet af kørestolsbrugere. Dog er et medlem af kommunens erhvervsråd, der holder sine møder i borgmesterens afdeling (på 1. sal), kørestolsbruger.

4.2.2. Trappelifter og elevator

Indgang C er niveaumæssigt placeret midt imellem bygningens kælderetage og stueetage (Boulevarden nr. 13).

Der er i stueetagen en række repræsentations- og mødelokaler. Lige inden for indgangsdøren (indgang C) fører en trappe og en trappelift op til stueetagen – og en anden trappe/trappelift ned til kælderetagen, hvor rådhuskompleksets kantine og endvidere afdelingens eneste handicaptolet er placeret. Der er også enkelte mødelokaler i kælderetagen. Begge trappelifter blev afprøvet, og de virkede.

En af mine medarbejdere bemærkede under afprøvningen at den faste kant på den yderste del af løfteplatformen fra indgangsdøren op til stueetagen er løsnet således at kanten, når trappeliften ikke er parkeret, vender nedad og således ikke opfylder sit formål (at forhindre at det yderste hjul på kørestolen kan bevæge sig ud over platformens kant).

Illustration 3 – Trappelift op til stueetagen

Dette er formentlig gjort for at gøre det muligt for en kørestolsbruger at køre op på løfteplatformen fra siden. Jeg konstaterede nemlig at det, således som indgangsdøren er placeret, ikke er muligt at køre ind fra enden af platformen.

Jeg henstiller i fortsættelse af mine bemærkninger under inspektionen at Aalborg Kommune foranlediger at der foretages det fornødne med henblik på at også denne trappelift kommer til at fungere optimalt.

Jeg beder kommunen om at oplyse hvad min henstilling giver anledning til.

Jeg bemærker til orientering for Aalborg Kommune at jeg i forbindelse med min inspektion den 2. oktober 2009 af tilgængeligheden til Nationalmuseets hovedsæde – hvor der på tilsvarende måde kun kunne opnås adgang til en enkelt trappelift der var placeret i et hjørne, fra siden – har anført at jeg går ud fra at der eksisterer flere forskellige størrelser af løfteplatforme.

Trappelifterne var ikke tydeligt markeret af hensyn til svagsynede – heller ikke på løfteplatformenes overside. Jeg sigter til at trappelifter ofte bliver efterladt i ikke-parkeret stand, og til at trappelifterne i ikke-parkeret tilstand fylder mere end halvdelen af trappens bredde.

Jeg går ud fra at kommunen foranlediger at rådhusets trappelifter bliver gennemgået med henblik på at lifterne markeres af hensyn til svagsynede på såvel kanten (når trappeliften er parkeret) som platformens overside (når liften bliver efterladt i ikke-parkeret tilstand).

Heller ikke trappetrinene i borgmesterens afdeling er markeret af hensyn til svagsynede; det gælder også trapperne ned til den "officielle", oprindelige indgang fra Boulevarden (fra 1913). Der synes umiddelbart heller ikke her at være nogen form for ledelinjer eller lignende af hensyn til svagsynede.

Også på dette punkt går jeg ud fra at kommunen vil foretage en gennemgang og foranstalte at det nødvendige bliver gjort. Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad der videre sker på dette punkt/disse punkter.

En blind eller stærkt svagsynet borger, der kommer ad indgang C og op ad trappen til bygningens stueetage, og som følger gelænderet på sin vej op i bygningen, vil i stueetagen møde bagsiden af den "åbne" trappe til 1. sal og risikere hovedtraumer og/eller tandskader.

Om dette problem er i SBI-anvisning nr. 216, s. 85 (1. udgave, 2008) anført flg. (i forbindelse med BR08, pkt. 3.2.3 om værn):

”Af sikkerhedshensyn bør undersiden af fritstående trapper afskærmes, så uopmærksomme personer og synshandicappede ikke støder hovedet mod trappen.”

Illustration 4 – Bagsiden af trappen mellem stueetagen og 1. sal

Jeg går ud fra at kommunen i forbindelse med gennemgangen af rådhusets trappelifter, jf. ovenfor, også vil være opmærksom på denne risiko.

I den garderobe i stueetagen som blev anvist til at hænge overtøjet i, var bøjlestangen placeret i en højde så ikke (alle) kørestolsbrugere selv kunne benytte sig af den.

Jeg går ud fra at dette gælder alle rådhusets garderober. Inden jeg tager stilling til om dette giver mig grundlag for at foretage noget, beder jeg Aalborg Kommune om at oplyse om problemet er et gennemgående problem således som jeg formoder det er.

Fra stueetagen og højere op i bygningen er der ingen trappelift, men en ældre elevator, bl.a. til 1. sal hvor borgmesteren har sit kontor. Den reelle bredde af døråbningen til elevatoren blev målt til 60,8 cm.

Dette gør at det for næsten alle kørestolsbrugere vil være umuligt at komme ind i elevatoren (kørestolsbrugeren klarede det lige akkurat med sin minimale stol på 58,5 cm). Elevatorstolens ringe størrelse – med en bredde på 90 cm og en dybde på 133 cm – og det forhold at elevatordøren var hård/tung, er på den baggrund af mindre betydning.

Jeg forstod under inspektionen at det umiddelbart forholder sig således at kommunen har en ambition om at alle borgere – også de borgere som benytter kørestol – skal kunne komme til borgmesteren (og herunder på borgmesterens kontor på Boulevarden 13, 1. sal).

Det fremgår af kommunens e-mail af 18. november 2010 at borgmesteren "gerne møder borgeren på stueetagen, hvor også mødelokalerne er placeret".

Om der hermed, i lyset af drøftelserne under inspektionen og min tilkendegivelse om elevatorens (manglende) anvendelighed for kørestolsbrugere, er tale om en nedtoning af kommunens ambitionsniveau – eller om jeg har misforstået det som kommunens repræsentanter anførte under inspektionen – fremgår ikke af kommunens tilbagemelding på den foreløbige rapport. Jeg har dog ikke anledning til at undersøge dette spørgsmål nærmere.

4.2.3. Handicaptollet

Borgmesterens afdeling har kun ét handicaptollet. Toilettet er placeret i kælderetagen (Boulevarden 13) med indgang fra gangen modsat kantinen i hovedbygningens kælderetage.

Som jeg forstod det, findes hovedparten af møderum i stueetagen. På den baggrund kunne hensigtsmæssigheden af et handicaptollet i kælderetagen overvejes nærmere. Jeg sigter til at adgangen til kælderetagen for en kørestolsbruger der er til møde i stueetagen, opnås ved brug af to trappelifte.

Indgangen til handicaptollet opnås gennem et rengøringsrum. På tidspunktet for inspektionen var der – udover rengøringsvogne – placeret et elklaver og et større parti printerpapir i rengøringsrummet.

Illustration 5 – Adgangsvej til handicaptollet

Efter min opfattelse er det ikke hensynsfuldt over for brugerne at de skal igennem et (rengørings)rum af denne karakter for at komme på toilettet. Og samlet set er adgangsforholdene til handicaptollet meget utilfredsstillende. Jeg går ud fra at disse forhold – og det som jeg har anført om hensigtsmæssigheden af et handicaptollet i kælderetagen – vil indgå i kommunens generelle overvejelser nedenfor.

Døren ind til rengøringsrummet var meget tung. Kommunens ledende arkitekt oplyste under inspektionen at der er tale om en branddør/-sektionering. Han oplyste endvidere at der måske kan justeres på pumpen, men at denne løsning på problemet ikke er sandsynlig. Den pågældende nævnte også et par andre måder at løse problemet på; den mest radikale var at indrette handicaptollet i et af kantinens almindelige toiletter eller ved eventuelt at slå to af disse sammen.

Med det tidligere bygningsreglement fra 1995 kom der – i modsætning til det afløste bygningsreglement fra 1982 (pkt. 4.3.4) – detaljerede regler om indretning af handicaptolletter. I bygningsreglementet fra 2008 er detaljeringsgraden tiltaget yderligere. I DS 3028:2001, pkt. 4.5, er anbefalingerne for handicaptolletter i bygninger der er åbne for offentligheden, bl.a.:

- at der skal være et frit manøvreareal på mindst 1,5 m i diameter,
- at wc'et skal have en højde på 0,48-0,50 m til overkant af toiletskålen (inklusive sæde),
- at wc'ets forkant skal placeres 0,8 m fra bagvæg,
- at håndvaskens overkant placeres 0,78-0,80 m over gulvet,
- at håndklæder, servietautomat eller anden tørremulighed anbringes inden for rækkevidde af såvel stående som siddende der befinder sig foran håndvasken eller sidder på wc'et,
- at spejl skal kunne benyttes af såvel stående som siddende, det vil sige række fra 0,9 til 1,9 m over gulv og
- at knage placeres på dørens inderside 1,2 m over gulv.

Handicaptollettet i kælderetagen i Boulevarden 13 opfylder kun enkelte af disse krav. Jeg noterede mig at der var armstøtter på begge sider af toiletkummen og tilstrækkeligt (frit) manøvreareal foran toiletkummen/håndvasken. Jeg noterede mig også (bl.a.) at der kun var en friafstand på den ene side af tolettet og til væggen på 70 cm (først og fremmest på grund af et varmerør der var placeret ca. 10 cm over gulvet), at håndvasken ikke kunne betjenes siddende på tolettet, at sæbebeholderen (heller) ikke kunne nås, og at der var placeret en vaskesøjle inde i selve toiletrummet.

Under rundgangen i hovedbygningen (Boulevarden 13) blev det drøftet på hvilken måde forholdene for brugerne af handicaptollettet kan forbedres. Den ledende arkitekt anførte som allerede nævnt muligheden for at indrette handicaptollet i de to (ens) almindelige toiletter.

Jeg går på den baggrund ud fra at kommunen herefter har gjort sig nogle generelle overvejelser om placeringen af handicaptollettet i hovedbygningen (eller eventuelt flere handicaptolletter), om adgangsforholdene hertil og den nærmere indretning. Og jeg beder kommunen om at underrette mig om resultatet af disse overvejelser.

4.2.4. Kantinen

Der er to døråbninger ind til selve kantinen med henblik på – går jeg ud fra – at færdslen vil kunne foregå ensrettet, f.eks. ved frokosttid. Begge døråbninger måler kun 73 cm i bredden.

Dette er ikke tilfredsstillende idet det ikke giver adgang for alle kørestole.

Jeg henstiller til kommunen at overveje at adgangsforholdene for kørestolsbrugere forbedres på dette punkt.

Bortset fra det ovenfor nævnte forhold er der efter min opfattelse gode forhold for kørestolsbrugere i kantinen. Jeg henviser bl.a. til at der er god mulighed for at komme ind til bordene fra to sider, og at højden ved betalingsskranken og ved disken/buffeten er passende.

Illustration 6 - Kantinen

4.3. Borgerservice (Rantzausgade 4)

Om handicapparkering for borgere med ærinde til Borgerservice henviser jeg til pkt. 4.1 ovenfor.

Der er niveaufri overgang fra kørebaneniveau til fortovsniveau ved Borgerservice (og afdelingen for sundhed mv.).

4.3.1. Indgangsparti (fra parkeringspladsen)

Overgangen fra fortovsfliser til dørtrin er fyldt ud med tre rækker store chausséstén.

Illustration 7 – Adgang til Borgerservice

Den meget ru overflade kombineret med en vis hældning og et dørtrin kan give problemer for (visse) kørestolsbrugere.

Jeg går ud fra at Aalborg Kommune vil være opmærksom på denne problemstilling hvis kommunen i fremtiden overvejer at foretage ændringen af indgangspartiet eller belægningen på fortovet.

Lige uden for indgangsdøren er der en tydelig knap i en god højde til åbning af dørene. Som det fremgår af nedenstående illustration er knappen forsynet med et pikto-gram der viser kørestole/barnevogne.

Illustration 8 – Ringeklokke til Borgerservice

Knappen er efter det der blev oplyst under inspektionen, ikke tilsluttet en automatisk døråbner, men er blot en ringeklokke. Denne enkle løsning er valgt af økonomiske grunde. Ringeklokken advarer personalet der sidder lige inden for glasdørene, om at en person ønsker dørene åbnet. Lederen af Borgerservice oplyste at det personalebetjente system virker som om der var automatiske døre og opfattes som sådan af langt de fleste brugere.

Den trykte opfordring ved trykknappen ("tryk og vent") betyder at der ingen (reel) risiko er for at en person som har brugt denne måde at åbne dørene på, kommer i karambolage med dørene medmindre den pågældende har meget travlt.

Den tilsvarende knap på den indvendige side af indgangsdøren sidder på en stolpe, og også denne er forsynet med et godt skilt.

Illustration 9 – Indvendig ringeklokke/knap til døråbning

Knappen sad kun fast i den ene ende og kunne således "køre rundt".

Jeg går ud fra at knappen på baggrund af drøftelserne under inspektionen nu er blevet sat (rigtig) fast.

4.3.2. Alternativt indgangsparti (fra Rantzausgade)

Der er også en indgang til Borgerservice fra Rantzausgade. Denne indgang er i modsætning til indgangen fra parkeringspladsen ikke i niveau med fortovet.

Adgangen fra Rantzausgade nås ved en bred trappe med fire trin der er forsynet med håndlister i begge sider. Ligeledes på begge sider af trappen er der en relativ bred opkørsel (godt 1,5 m bred) belagt med store kvadratiske fliser. Det blev under inspektionen oplyst at de to opkørsler udelukkende er beregnet til barnevogne (og ikke til kørestole).

Illustration 10 – Indgangsparti i Rantzausgade (for barnevogne)

Den måde som indgangspartiet er udformet på, kan forlede en ikke-rutineret kørestolsbruger som kommer til Borgerservice ad Rantzausgade, til at tro at dette er handicapindgangen til Borgerservice. Den relativt stejle opkørsel ved siden af trapperne kunne rumme en sikkerhedsmæssig risiko hvis en kørestolsbruger forsøger at komme ind til Borgerservice ad denne indgang. Dette gælder også – og måske navnlig – en kørestolsbruger der er på vej væk fra Borgerservice.

Under inspektionen drøftede jeg denne problemstilling med repræsentanterne fra Aalborg Kommune, og jeg fik indtryk af at Aalborg Kommune straks efter inspektionen ville overveje på hvilken måde skiltningen på fortovet på Rantzausgade, umiddelbart uden for denne indgang, vil kunne ændres således at den beskrevne misforståelse vil kunne undgås.

Jeg går ud fra at spørgsmålet om en eventuel skiltning til advarsel for den kørestolsbruger som måtte være på vej væk ad denne vej, også har indgået eller vil indgå i kommunens overvejelser.

Jeg beder kommunen om at oplyse mig om resultatet af kommunens overvejelser på disse to punkter.

Indgangsdøren på denne side af Rantzausgade – som ikke åbner automatisk eller er udstyret på samme måde som indgangsdøren nævnt ovenfor – er indadgående og ret ”hård” at åbne. Jeg målte dog ikke hvilken vægt der skal til for at døren kan åbnes.

Jeg går ud fra at Aalborg Kommune i forbindelse med sin gennemgang af tilgængelighedsforholdene efter tidspunktet for inspektionen har været eller vil være opmærksom på dette forhold.

4.3.3. Selve borgerservicelokalet

Borgerservicelokalet er et smalt langstrakt rum med indgange i midten af den ene langside og i den ene ende (fra Rantzausgade).

Lige inden for indgangsdøren (fra parkeringspladsen) sidder nummersystemet der er placeret i en god højde også for kørestolsbrugere. Oplysningerne på tavlen er som det fremgår af illustrationen nedenfor, også på engelsk.

Illustration 11 - Nummersystem

Nummersystemet angiver samtidig hvilken form for service kontoret tilbyder.

Skattemedarbejderne har deres skranke til højre for indgangsdøren, de andre servicemedarbejdere til venstre.

Det blev under inspektionen oplyst at nummersystemet er ved at blive skiftet ud.

Når borgeren har trukket et nummer, er der et areal hvor det er muligt at vente indtil det bliver ens tur (en siddegruppe ud til parkeringspladsen).

Afstanden fra ventearealet og til skranken der bruges af SKAT, er meget lille i højre side af rummet i forhold til indgangen: mindre end 2 m. Det er således ikke muligt at opnå en sikker form for diskretion hvis man som borger henvender sig til denne del af Borgerservice, og der er andre borgere der venter. Der er – formentlig af samme grund – ingen diskretionslinje i denne del af borgerservicekontoret.

Også udformningen af området (til venstre for indgangen) med borgerbetjente computere – med åbne skærme som vender ud mod eventuelle ventende borgere – er problematiske i henseende til diskretion.

Jeg går ud fra at det som jeg har anført om diskretionsforholdene, vil indgå i Aalborg Kommunes generelle overvejelser nævnt nedenfor.

Skranken som hører til SKAT, er ekstraordinær høj (119 cm).

Illustration 12 – SKAT's skranke

Lederen af Borgerservice forklarede at der løber en å under denne del af rådhuset, og at en del kabler mv. derfor nødvendigvis har måttet føres oven over jorden (i den nederste del af skranken).

Uanset disse noget usædvanlige forhold går jeg ud fra at der kan findes en teknisk løsning således at skranken mv. kan blive indrettet mere hensigtsmæssigt af hensyn til kørestolsbrugere. Jeg henstillede under inspektionen at Aalborg Kommune forsøger at finde en sådan løsning på problemet med den meget høje skranke.

Jeg beder kommunen om at oplyse hvad min henstilling har givet anledning til.

Der er forskellige steder i lokalet skranke med ansøgningsblanketter og lignende til udfyldelse i hånden.

Illustration 13 – Skranke til udfyldelse af blanketter mv.

Som det fremgår af illustrationen, er også denne højde – og højden på de andre tilsvarende skranke – uhensigtsmæssig for kørestolsbrugere.

Borgerservicelederen oplyste imidlertid at det er almindeligt at en medarbejder i åbningstiden opholder sig i området for publikum med henblik på at hjælpe borgerne ved computeren. Computerløsningen er således hovedreglen, og den papirbaserede udgave undtagelsen.

Der var cirka midt i lokalet et edb-bord på en søjle. Det viste sig under inspektionen at det ikke var muligt at variere højden på bordet. Med et vist besvær lykkedes det at få tastaturet placeret i en passende højde for en kørestolsbruger således som det også fremgår af illustrationen nedenfor.

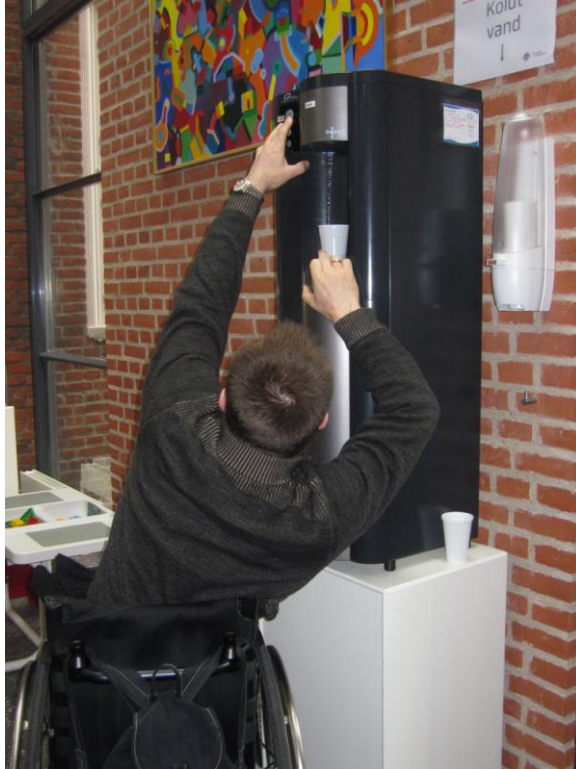

Illustration 14 – Ikke-højdejusterbart EDB-bord

Udgangspunktet for min vurdering af tilgængelighedsforhold er som allerede nævnt at mennesker med handicap så vidt muligt skal være selvhjulpne. Dette gælder også kørestolsbrugere.

Jeg forstod på Borgerservicelederen og på kommunens ledende arkitekt at (bl.a.) de forhold som jeg har været inde på ovenfor (højden af skranke og edb-bordet), vil blive overvejet nærmere. Jeg beder om underretning om resultatet af disse mere generelle overvejelser om en anden indretning af borgerservicelokalet der er mere hensigtsmæssig, også for kørestolsbrugere og andre mennesker med handicap.

Heller ikke automaten med drikkevand er indrettet så den er egnet for kørestolsbrugere (betjeningsknappen blev målt til at sidde i en højde af 168 cm over gulvet).

Illustration 15 - Drikkevandsautomaten

Jeg går ud fra at også dette forhold vil indgå i kommunens overvejelser som nævnt ovenfor.

Glasdørene i indgangspartierne er forsynet med kommunens logo i øjenhøjde, og logoet fungerer således som en tværmarkering som gør det muligt for svagsynede at se at de står foran en lukket dør.

4.3.4. Handicaptoliet i Borgerservice

Der var ingen steder i Borgerservice et skilt som markerede at der til Borgerservice var tilknyttet et handicaptoliet.

På forespørgsel oplyste Borgerservicelederen at dette straks ville blive rettet. Dette tog jeg til efterretning.

Med det tidligere bygningsreglement fra 1995 kom der – i modsætning til det afløste bygningsreglement fra 1982 (pkt. 4.3.4) – detaljerede regler om indretning af handicaptolletter. I bygningsreglementet fra 2008 er detaljeringsgraden tiltaget yderligere. Tilsvarende gælder naturligvis BR10.

I DS 3028:2001, pkt. 4.5, er anbefalingerne for handicaptolletter i bygninger der er åbne for offentligheden, bl.a.:

- at der skal være et frit manøvreareal på mindst 1,5 m i diameter,
- at wc'et skal have en højde på 0,48-0,50 m til overkant af toiletskålen (inklusive sæde),
- at wc'ets forkant skal placeres 0,8 m fra bagvæg,
- at håndvaskens overkant placeres 0,78-0,80 m over gulvet,
- at håndklæder, servietautomat eller anden tørremulighed anbringes inden for rækkevidde af såvel stående som siddende der befinder sig foran håndvasken eller sidder på wc'et,
- at spejl skal kunne benyttes af såvel stående som siddende, det vil sige række fra 0,9 til 1,9 m over gulv og
- at knage placeres på dørens inderside 1,2 m over gulv.

Handicaptollettet i Borgerservice, som er fra tiden før de ovenfor nævnte regler kom til, opfylder kun en del af disse anbefalinger. Der var således opklappelige armstøtter på begge side af toilletet i den rigtige højde og med den anbefalede indbyrdes afstand (60 cm). Det var også muligt at nå sæbebeholderen fra wc'et; i modsætning til håndklædeholderen.

Handicaptollettet har en i forhold til formålet god størrelse, men bar præg af at der ved indretningen ikke har været tilstrækkelig opmærksomhed på de mange forskellige funktioner og krav. Efter min opfattelse burde det således være muligt at indrette handicaptollettet på en måde som er mere hensigtsmæssig for brugerne.

Jeg henstiller til Aalborg Kommune at gennemgå handicaptollettet i lyset af de regler og anbefalinger som gælder for nybyggeri, og overveje på hvilken måde de eksisterende muligheder bedre kan udnyttes. Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling fører til.

På den ene side af toilettet er der et friareal af en vis bredde. Mine medarbejdere og jeg noterede os at der var ”god plads til venstre for toilettet”, men der blev ikke taget dette mål, og det blev således ikke kontrolleret om der her – i modsætning til handicaptoliet i borgmesterens afdeling – er den frie afstand på 0,9 m som følger af bygningsreglementet fra 1995 (jf. den vejledende pjece om reglementets tilgængelighedskrav der er udgivet i december 1996 af Center for Ligebehandling af Handicappede i samråd med Bygge- og Boligstyrelsen; jeg henviser til det der er anført i pjecen på side 27). Jeg bemærker at afstandskravets overholdelse er afgørende for om en kørestolsbruger kan manøvrere sin kørestol hen ved siden af toilettet, og for om den pågældende overhovedet kan bruge toilettet.

Jeg går ud fra at dette forhold vil indgå i Aalborg Kommunes gennemgang nævnt ovenfor og dermed også i den efterfølgende underretning af mig.

På toilettet er der et nødkald, hvilket jeg kun få gange har oplevet i forbindelse med tidligere tilsvarende inspektioner. Nødkaldet kan nås siddende på toilettet.

Illustration 16 - Nødkald

Dette har jeg noteret mig.

Jeg kan til orientering for Aalborg Kommune oplyse at jeg i forbindelse med mine tilsvarende inspektioner den 1. og 2. oktober 2009 af Statens Museum for Kunst og Nationalmuseets hovedafdeling har stillet spørgsmål om tilstedeværelsen af nødkald på handicaptolletterne dér.

4.4. Byrådssalen og foredragssalen

Både byrådssalen og foredragssalen ligger i kommunens medborgerhus i tilknytning til gågaden, ca. 10 minutters gang fra Rådhuset på Boulevarden (og Borgerservice mv.).

4.4.1. De ydre adgangsforhold og parkering

Medborgerhuset er opført i 1980 og er derfor omfattet af bygningsreglementets tilgængelighedskrav. Under henvisning hertil spurgte jeg under inspektionen til hvilke parkeringsforhold der er for mennesker med handicap i nærheden af byrådssalen (og foredragssalen).

Kommunens ledende arkitekt oplyste at der til det nye indkøbscenter, som er omtalt nærmere nedenfor, er tilknyttet et stort, underjordisk parkeringsanlæg med elevator (og med adskillige handicapparkeringspladser). Parkeringsanlægget er placeret ned mod havnearealet tæt på rampen som fører op til indgangen til byrådssalen og foredragssalen; rampen er omtalt nærmere nedenfor. Den pågældende medarbejder har efterfølgende, den 3. juni 2010, på forespørgsel uddybet bl.a. disse oplysninger telefonisk.

Stigningen af den nævnte rampe fører til begrænsninger i udnyttelsen af den nævnte parkeringsmulighed. Jeg henviser til det som jeg har anført herom nedenfor.

På inspektionstidspunktet var der en del gravearbejde i gang mellem Medborgerhuset og gågaden i anledning af indvielsen af et nyt butikcenter i tilknytning til gågaden. Centret ligger lige ved siden af Medborgerhuset. Adgangsforholdene var på denne baggrund ikke optimale på inspektionsdagen.

Jeg fornemmede dog at der – normalt – ikke er/vil være problemer med at komme fra gågaden og hen til den indgang til Medborgerhuset som giver adgang til byrådssalen og foredragssalen; heller ikke for kørestolsbrugere.

Da denne del af butikscentret på tidspunktet for inspektionen ikke var helt færdiggjort, var det heller ikke muligt for mig at se om – og i givet fald på hvilken måde – kommunen har anvendt ledelinjer mv. i belægningen af hensyn til blinde og stærkt svagsynede som kommer fra gågaden, og som ønsker at overvære eller deltage i et møde i byrådsalen eller foredragssalen.

Jeg beder Aalborg Kommune om at oplyse herom.

Adgangen fra den modsatte side (havnesiden) synes i modsætning til adgangen fra gågaden at være vanskeligere at benytte for kørestolsbrugere. Jeg sigter hermed til hældningsgraden.

Illustration 17 – Rampe fra Medborgerhuset ned mod parkeringsanlægget ved havnen

Jeg havde ikke praktiske muligheder for at måle hældningsgraden, men det kunne umiddelbart konstateres at hældningen i betydelig grad overstiger de 5 pct. som gælder efter bygningsreglementet.

Jeg beder Aalborg Kommune om at oplyse om der andre steder i nærheden af denne del af gågaden – og på gågadeniveau – findes nogle almindelige handicapparkeringspladser til brug for kørestolsbrugere som ikke har mulighed for at forcere den nævnte rampe.

Hvis dette ikke er tilfældet, går jeg ud fra at Aalborg Kommune vil overveje at indrette sådanne handicapparkeringspladser. Også på dette punkt beder jeg Aalborg Kommune om underretning.

4.4.2. Indgangsparti

Både indgangsdøren til Medborgerhuset (ved byrådssalen) og døren ind til selve byrådssalen var meget tunge.

Dørtrinnet ved indgangsdøren målte min medarbejder til 3,8 cm.

Jeg henstiller til Aalborg Kommune at overveje hvad der kan gøres på disse to punkter.

Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.

Døren ind til byrådssalen måler 77 cm i bredden, men en yderligere fløj kan om nødvendigt slås op

Døren ind til byrådssalen blev på tidspunktet for inspektionen holdt åben af en kile. Da døren er en branddør, bør den ikke være fastholdt på en sådan måde.

Jeg går ud fra at det forhold at indgangsdøren blev holdt åben af en kile, skyldes min inspektion, og at kommunens personale således er opmærksom på der er tale om en branddør.

Garderoben var indrettet med bøjler på høje bøjlestænger som gør det vanskeligt for kørestolsbrugere selv at hænge deres overtøj op.

Også på dette punkt henstiller jeg til Aalborg Kommune at overveje at foretage ændringer. Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling fører til.

4.4.3. Byrådssalen

Byrådssalen er indrettet som et teater med pladser til byrådsmedlemmerne længst nede omkring et cirkulært bord. Bagerst/øverst i salen, længst ude til begge sider i forhold til indgangsdøren, er der særskilte pladser for pressen og for kommunens embedsmænd. Tilhørerpladserne er placeret i 4 niveauer, og der er endvidere placeret en række løse stole helt tilbage i rummet langs byrådssalens bagvæg. Disse stole bliver efter det oplyste kun benyttet når interessen for emnerne på dagsordenen er ekstraordinært stor.

Adgangen til "gulvet" (eller "scenen") nås ad fire brede (dobbelte) trappetrin. Trinene er markeret med hvide "pletter" af hensyn til svagsynede borgere.

Illustration 18 - Byrådssalen

Som det også fremgår af illustrationen, er belysningen i salen koncentreret om "gulvet", hvor byrådsmedlemmerne er placeret.

Også af den grund syner markeringen af trappetrinene (de nævnte hvide pletter) ikke af meget. Jeg henstiller til Aalborg Kommune at overveje om markeringen af de otte trappetrin kan ske på en mere tydelig måde. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling fører til.

Salen indeholder i alt 200 tilhørerpladser (plus 30 pladser på balkonen med indgang fra 1. sal).

Balkonen, som efter det oplyste har de samme tilgængelighedsproblemer for kørestolsbrugere som byrådssalen, blev ikke besigtiget under inspektionen.

Eventuelle kørestolsbrugere der ønsker at overvære et byrådsmøde, kan (kun) placere sig øverst oppe – bag det øverste af de fire dobbelttrin – langt væk fra det cirkulære bord. De muligheder som kørestolsbrugere tilbydes som tilhørere på afsatsen bag det øverste trin, forekommer ikke optimale.

Jeg er imidlertid opmærksom på at det, henset til de fysiske forhold i byrådssalen, umiddelbart forekommer vanskeligt at gennemføre forbedringer.

Der er teleslyngeanlæg i byrådssalen. Anlægget er blevet udskiftet for et par år siden fordi der var problemer med det gamle teleslyngeanlæg i salen. De tidligere problemer bestod, som jeg forstod det, navnlig i overhøringsproblemer i det tilstødende rum.

Jeg forstod på kommunens repræsentanter at det nye anlæg fungerer tilfredsstillende hvilket jeg i mangel af mulighed for at afprøve anlægget, umiddelbart lægger til grund.

For at sikre at den valgte installation er funktionsdygtig når den anvendes, anbefales det i vejledningen til BR08 (til pkt. 8.1, stk. 11) at installationen testes ”regelmæssigt”.

Jeg beder om en udtalelse fra kommunen om hvilke initiativer kommunen har taget i den henseende.

Det blev i øvrigt oplyst at alle (åbne) byrådsmøder sendes direkte på lokal-tv.

4.4.4. Foredragssalen

Foredragssalen er placeret i stueetagen lige ved siden af byrådssalen. Foredragssalen bliver efter det oplyste brugt af kommunen til større ledermøder, og salen bliver endvidere udlånt til diverse foreninger til brug for større arrangementer.

Også i foredragssalen er kørestolsbrugeres direkte adgang til "gulvet" umuliggjort af trapper. I modsætning til hvad der gælder for byrådssalen, er det dog muligt for en kørestolsbruger at opnå adgang til "gulvet" via en dør der vender ud til den føromtalte rampe der fører op til Medborgerhusets indgang; og midtvejs på rampen.

Jeg henviser til illustration nr. 17 ovenfor.

Dette forudsætter dog at denne (særlige) indgang er åben.

Jeg beder kommunen om at oplyse om døren er åben når foredragssalen er i brug; også i de tilfælde hvor foredragssalen er udlånt til diverse foreninger.

Under henvisning til rampens hældningsgrad, jf. det som jeg har anført ovenfor under pkt. 4.4.1, beder jeg kommunen om at oplyse hvilke muligheder en kørestolsbruger der på denne måde har opnået adgang til "gulvet" i foredragssalen, (og som ikke har elmotor på sin kørestol), har for at komme tilbage til gågadeniveauet når foredraget eller mødet er slut.

Der er efter det oplyste ikke teleslyngeanlæg i foredragssalen.

Jeg har ovenfor noteret mig at teleslyngeanlægget i byrådssalen for relativt nylig er blevet udskiftet. Jeg går umiddelbart ud fra at spørgsmålet om telefonslyngeanlæg (også) i foredragssalen er blevet drøftet i den forbindelse. Jeg beder – i givet fald – om kommunens bemærkninger til det forhold at foredragssalen ikke blev udstyret med et (tilsvarende) teleslyngeanlæg.

4.4.5. Handicaptollet

Det handicaptollet som hører til byrådssalen og foredragssalen, er indrettet i et relativt lille rum. Den reelle vendediameter blev målt til 109 cm.

Adgangsforholdene til toilettet og muligheden for at manøvrere på toilettet er yderligere forringet ved at toilettet er udstyret med en indadgående dør.

Toilettet og håndvasken er placeret på og opad den samme væg.

Illustration 19 - Handicaptolietet

Det er således vanskeligt at vaske hænder siddende på toilettet. Kørestolsbrugeres adgang til håndvasken vanskeliggøres endvidere af at der til venstre for vasken (på endevæggen) er monteret en stor spand til brugte papirhåndklæder.

Jeg henstiller i lighed med det som jeg har anført om handicaptolietet i Borgerservice (Rantzausgade 6) til kommunen at gennemgå handicaptolietet i lyset af de regler og anbefalinger som gælder for nybyggeri, og overveje på hvilken måde de eksisterende muligheder bedre kan udnyttes. Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling fører til.

5. Opfølgning

Jeg beder om at Aalborg Kommune sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, til mig direkte.

6. Underretning

Denne rapport sendes til Aalborg Kommune, Statens Byggeforskningsinstitut, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Folketingets Retsudvalg.

Lenart Frandsen
Inspektionschef
